

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE CHRISTO CAPITE|| TOTIVS ECCLESIAE,|| QVINQVE LIBRIS|| explicata.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XVIII. [Solvitur argumentum Quintum].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53845](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53845)

CAPVT XVIII.

Soluitur argumentum Quintum.

QUINTA obiectione, Euangelistæ & Apostoli perperuò inculcant verum Christum natum esse ex Virgine, passum, mortuum; nec alium nouerunt ante istum; alioqui Matthæus, Marcus, & Lucas non incepissent Euangelium à natiuitate, sed narrassent aliquas res gestas Christi ante carnem, & Ioannes non dixisset: *Hoc fuit initium signorum Iesu.* Ioann. 2. si ab æterno Christus fuisset. Præterea Act. 2. *Certissimè sciat*, ait Petrus, *omnia domus Israël, quia & Dominum & Christum fecit Deus hunc Iesum, quem vos crucifixistis.* At Christus æternus Deus, non potuit fieri Dominus & Christus, quia id semper naturaliter fuisset, igitur verus Christus non fuit ab æterno, ac propterea nec verus Deus esse potest. Hoc argumentum non semel repetunt Transyluani in illo suo opere, quod iam sæpe citauimus.

Possumus addere ad confirmationem huius erroris (vt ex solutione magis elucescat veritas) quæ proferebant testimonia veteres Ariani. Igitur illi quidem Christum fuisse ante incarnationem agnoscebant, sed creatum probabant ex illo Prouerb. 8. iuxta LXX. *Dominus creauit me initio viarum suarum.* Et Eccles. 24. *Tunc dixit mihi creator omnium, & qui creauit me, requieuit in tabernaculo meo.* Ioã. 1. *Qui post me venturus est, ante me factus est.* Coloss. 1. *Primogenitus omnis creatura:* At primogenitus est similis fratribus in natura Hebr. 1. *Tantò melior Angelis effectus, quàm tò excellentius præ illis nomen hereditauit, &c.* Et agitur hinc de natiuitate ex Patre, vt omnes docent. Hebr. 3. *Considerate Pontificem confessionis nostræ, Iesum Christum, qui fidelis est ei, qui fecit illum.*

RESPONDEO ad argumentum Transyluanorum, nos quoque non agnoscere alium Christum, quàm eum, qui natus, passus, & mortuus est. Vnus enim est Christus, non plures, tamen illum vnum credimus bis natum secundum duas naturas.

Ad illud, quòd Euangelistæ nõ meminerunt vllius Christi ante carnem, dico, Euangelistas propositum sibi habuisse descri-

describere aduentum Messiaë, & res gestas eius, id est, Deum
carnati aduentum, vitam, doctrinam, mortem, resurrectionem,
&c. propterea non fuisse necessarium, vt alius in-
perent. Et tamen ne putaremus Verbum ante carnem
fuisse, Ioannes Euangelista ita incœpit: *In principio
Verbum, &c.* Et in 1. epistola incœpit: *Quod fuit ab
quod vidimus, &c.* Et in 1. cap. Apocal. *Qui est, qui erat,
qui venturus est.*

Ad locum Act. 2. RESPONDEO cum Cyrillo lib. 9. thesauri,
ri, cap. 3. Christum factum Dominum à Patre ratione huma-
nitatis, quomodo etiam posset dici factus Deus, id enim
ctum est per incarnationem, vt ille homo Iesus sit Deus.
Dominus, nō per participationem, & gratiam, sed per
nem verbi & carnis. Posset etiam dici, vt idem Cyrillus
notat, illud, *fecit*, positum esse pro declarauit, sicut
Dedit illi nomen quod est super omne nomen.

Ad illud Prouerb. 8. *Dominus creauit me*, Patres
modis responderunt. PRIMA responsio refertur ad
nasio in lib. de decretis Nicænæ Synodi ex Dionysio Romano,
no, quod verbum Græcum *ἐποίησεν* hoc loco non
facere, sed præficere, vt sensus sit, Dominus in initio præ-
me omnibus operibus suis creandis.

SECUNDA est Athanasij serm. 3. contra Arianos. & Cyrilli
RILLI lib. 5. thesauri, cap. 6. qui dicunt Scripturam
scuē vsurpare vocabula faciendi, creandi, gignendi. Nam
Deuter. 32. dicitur: *Deum qui se genuit dereliquisti.* Et
legimus Genes. 1. & 2. *Fecit Deus hominem*; itaque
solo verbo creauit, aut genuit, sed ex adiunctis sensum
pturæ elicere oportet. Et quia hinc dicitur Filius creatus
tequam Deus quidquam faceret, appareret, creatum, debere
esse progenitum.

TERTIA est eiusdem Athanasij ibidem, & Nannij
orat. 4. de Theologia, Cyrilli lib. 5. thesauri, cap. 4. & Augustini
Augustini lib. 1. Trinit. cap. 12. qui monent in hoc collo-
pite scriptum esse: *Ante omnes colles ego parturiebar.* & p
inde hinc explicari vtramq; naturā Christi, naturam diuinam
cū dicitur, *parturiebar*, humanā cū dicitur, *creauit me*.

QUARTA est Basilij lib. 2. in Eunomium, Epiphani
reli 69. quæ est Arianorum, & Hieronymi in epist. ad Cyprianum

num, qui monent recurrendum ad fontem Hebraicum; si-
quidem in Hebræo non est, *creavit*, quod ipsi dicunt בָּרָא
sed, *possedit*, $\text{רָכַס$, quo verbo solet explicari vera generatio,
vt Gen. 4. *Possedi hominem per Deum*, dixit Eua quando ge-
nuit Cayn $\text{אֶת־אִישׁ־אֶת־אֱלֹהִים}$ & hoc modo hîc habe-
tur רָכַס , hoc est, possedit per generationē, & fortè ita etiā
verterunt LXX. sed deprauatus est codex mutatione vnus
literulæ, nam ἐκτισε est creauit, ἐκτισε est possedit.

QVINTRA est pulcherrima, & seruit etiam sequenti testi-
monio Eccles. 24. vbi non potest negari quin scriptum sit,
creauit. Est autem hæc explicatio Concilij cuiusdam Catho-
lici Orientalis can. 5. apud Hilarium libro de Synodis paulò
pòst principium, & eandem sequitur B. Thomas lib. 4. con-
tra Gentes, cap. 8.

Dicimus igitur productionem Filij Dei nunc vocari ge-
nerationem, nunc creationem, quia nullo vocabulo perfe-
ctè explicari potest. nam generatio significat productionem
in eadem substantia, sed cum mutatione quadam generan-
tis: creatio significat productionem alterius substantiæ, sed
sine mutatione creantis. Porrò Filius Dei ita producit, vt
recipiat substantiam gignentis, & ea ratione dici potest ge-
nerari, sed recipit sine mutatione, aut alteratione producen-
tis, & ea ratione dici potest creari. Vtrumque igitur dicitur,
vt ex vtroque sumatur quod est perfectionis, & quod est im-
perfectionis omittatur.

Ad illud Ioan. 1. *Ante me factus est*, dico significari illis
verbis, non Christum productum ante Ioannem, sed Ioanni
prælatum, & antepositum fuisse, ac si Ioannes dixisset, qui
post me venit, maior me est. Ita explicat AMBROSIVS lib. 4.
de fide, cap. 5. & omnes interpretes, vt Augustinus, Chryso-
stomus, Cyrillus, Theophylactus, & colligitur ex textu. nam
sic ait: *Ante me factus est, quia prior me erat*, id est, præcessit
me dignitate, quia æternus erat, & ego temporalis.

Ad illud; *Primogenitus omnis creatura.* CYRILLVS lib. 10.
thesauri, cap. 4. responder, Christum dici primogenitum, vt
homo est, sicut dicitur vnigenitus, vt Deus est. Addit etiam,
Christum posse dici primogenitum etiam vt Deus est, quia
ipse

ipse est causa ut alij efficiantur Filij Dei. dicitur enim primum, quod est causa aliorum. Verum simplicior & magis ad literam videtur Ambrosij & Chrysostomi commentarii qui docent, primogenitum omnis creaturæ dici Filium, quod est genitus antequam vlla creatura fieret. quod clarius dicitur Ecclesiast. 24. *Ego ex ore altissimi prodij, primogenitus ante omnem creaturam.* Si enim ante omnem creaturam producit, non est ipse creatura.

Illud Hebr. 1. *Tanto melior Angelis effectus,* &c. Chrysostomus & Theophylactus exponunt, id est, declaratus, & exaltatus. nam hic agitur de statu adepto post resurrectionem. enim ait Paulus: *Purgationem peccatorum faciens, sedes ad dexteram maiestatis in excelsis, tanto melior Angelis effectus.* id est, post passionem exaltatus est, & declaratus tanto excellentior omnibus Angelis, quantum distat Filius gloria conditione serui. Potest etiam dici cum CYRILLO lib. 8. theol. cap. 2. illud, *Effectus melior,* significare, magis honoratus, & estimatus. quomodo dicimus pluris facio, vel maius facio probum quam diuitem, Angelum quam hominem.

Ad vltimum patet responsio. Non enim dicitur simpliciter factus ad Hebr. 3. *sed factus Pontifex.* quod verissimum est, si intelligatur, ut debet intelligi, de Christo, quia homo erat, non quia Deus erat.

CAPVT XIX.

Soluitur argumentum Sextum.

VLTIMA obiectio. *Beatius est dare quam accipere,* ut Dominus ait, Apostolo teste, Act. 20. potest id ipsum ratione demonstrari; nam deus est diuitis & perfecti, accipere est indignum imperfecti: sed Pater dat, & Filius recipit. Dedit carnem & Filio potentiam, Matth. vlt. *Data est mihi omnis potestas in celo & terra.* Dedit vitam, Ioan. 5. *Dedit ei vitam habere in semetipso.* Dedit sapientiam, ibidem: *Pater diligit Filium, & omnia dedit in manus eius.* Et Ioan. 15. *Quaecumque audiui à Patre meo, non dico vobis.* Denique quidquid habet Filius, habet à Patre. Matth. 11. *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo;* non igitur sunt æquales Pater & Filius, & multò minus sunt vnus Deus.

*filio equali
pater. qd. accipit
pater.*